

nu problematiku. Ovaj Zbornik preporuča se stoga kako studentima teologije tako i svima onima koji su zainteresirani za kritičko promatranje odnosa filo-

zofije i teologije u kontekstu naše suvremenosti i za kritičko promatranje suvremenosti koje smo i sami dio.

Kristijan Matković

Božo LUJIĆ – Darko TEPERT (ur.), *Bogu – gospodaru i ljubitelju života (Mudr 11,26)*, Zbornik u čast prof. dr. sc. Nikole Hohnjeca povodom 70. godine života, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 2016., 656 str.

Već se uobičajilo među hrvatskim bibličarima da se u prigodi 70 godina života pojedinog profesora priredi zbornik radova u kojemu kolege, prijatelji i profesori svojim priložima žele iskazati čast, odati poštovanje i pokazati zahvalnost kolegi koji je svoj radni vijek posvetio istraživanju i poučavanju Božje riječi i njezine poruke brojnim naraštajima studentica i studenata na pojedinome teološkom učilištu. Zbornici su redovito raznovrsni po temama i po pristupima, ali ništa manje i po metodologiji i obradi tih tema. Bez obzira na stupanj znanstvenosti i raznovrsnosti priloženih priloga, svaki takav zbornik nosi neizostavno i osobna obilježja međusobnih odnosa, kolegijalne suradnje, dugogodišnjega zajedničkog rada u poučavanju, druženju, i konačno prijateljskom poznavanju. Zbog svih tih razloga priređeni Zbornik na najljepši način iskazuje sjećanje i zahvalnost za dugogodišnji rad i napor kolegi profesoru.

Ove se godine u proljeće pojavio Zbornik posvećen kolegi Nikoli Hohnjecu, dugogodišnjem profesoru na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pod naslovom *Bogu – gospodaru i ljubitelju života (Mudr 11,26)*. Zbornik u čast prof. dr. sc. Nikole Hohnjeca povodom 70. godine života, što su ga priredili Katedra Svetoga pisma Staroga zavjeta i Biblijski institut Katoličkoga bogoslovnoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a iza kojega stoje Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu i naša poznata izdavačka kuća Kršćanska sadašnjost kao nakladnik. Zbornik sadrži brojne važne radove napisane u čast profesora dr. sc. Nikole Hohnjeca, profesora na Katedri Svetoga pisma Staroga zavjeta, pročelnika Katedre, prodekana za nastavu toga Fakulteta i predsjednika Instituta za biblijski pastoral, autora brojnih knjiga, znanstvenih i stručnih članaka i doista velikog broja recenzija, kao i primatelja domaćih i međunarodnih priznanja za uporan rad i nesebično djelovanje.

Naslov Zbornika oslanja se na Mudr 11,26 i želi staviti u prvi plan Boga koji pokazuje svoj odnos prema životu: Bog je s jedne strane apsolutni gospodar života, a s druge je istodobno i ne nadmašni ljubitelj života. Kao takav naslov vrlo dobro oslikava i životni stav profesora Nikole Hohnjeca, ali i duboku i autentičnu biblijsku misao koja prožima cjelokupnu biblijsku predaju: Bog je zapravo temeljna vrijednost cjelokupne biblijske poruke, ali ne bilo kakav Bog, nego Bog koji ljubi život, koji upravlja njime i koji ga vodi njegovoj punini, kako u osobnom smislu tako i na povijesnoj razini.

Već bogata biobibliografija profesora Nikole Hohnjeca, donesena na kraju Zbornika, pokazuje vrlo širok dijapazon znanstvenoga, stručnog, nastavničkog i pastoralnog rada na raznim područjima unutar i izvan Fakulteta na kojima je profesor Hohnjec obrađivao različite teme iz bogate biblijske poruke. A njegova profesorska, ljudska i pastoralna zauzetost bila je doista raznolika i vrlo široka. Od pastoralnog do sveučilišnog djelovanja, od institucionalnih obveza i dužnosti na matičnom fakultetu do ekumenske djelatnosti – sve to ispunjava dugogodišnji životni rad i napore profesora Hohnjeca te daje okvir i smisao njegovu djelovanju i ispunjava njegov profesorski i ljudski život. Konkretni podatci u biobibliografiji najbolje potkrepljuju ovu tvrdnju. Nikola Hohnjec je spojio znanstveni, stručni i pastoralni rad u svojoj osobi u jednu cje-

linu pokazujući kako je moguće baviti se znanošću, a ipak ne biti daleko životu i ljudima.

Svoj profesorski i ljudski imidž profesor Hohnjec je stjecao s jedne strane kao i mnogi drugi: u sjemeništu, bogosloviji, potom na poslijediplomskom studiju na Papinskom biblijskom institutu u Rimu, gdje je položio licencijat biblijskih znanosti (1972.) te doktorirao na poznatom učilištu Gregorijani, također u Rimu (1979.). Nakon studija u Rimu bio je četiri godine kapelan u Župi svete Marije u Zagrebu. Od 1984. do 2002. godine bio je pastoralni koordinator za mlade u crkvi sv. Vinka Paulskoga u Frankopanskoj ulici. Nakan toga bio je rektor a potom pomoćnik u crkvi sv. Martina u Vlaškoj ulici. Predavačku djelatnost započeo je ak. god. 1979./1980. na institutima KBF-a. Prošao je sve izbo-re u znanstveno-nastavna zvanja, sve do redovitog profesora u trajnom zvanju, a Fakultetsko vijeće KBF-a u Zagrebu izabralo ga je i predložilo Sveučilištu na potvrdu kao profesora emeritusa. Sudjelovao je na značajnim znanstvenim skupovima i objavio brojne knjige, znanstvene i stručne članke, kao i velik broj recenzija.

Otvoren prema drugima i različitim profesor Hohnjec je znao za važnost ekumenskoga dijaloga te je kroz duži niz godina predavao na Evangeličkom teološkom fakultetu Matija Vlačić Ilirik u Zagrebu i tako konkretno demonstrirao važnu crtu vlastite ekumenske usmjerenosti. Njegovu pak ljudsku

sliku svakako ocrtava snažan osjećaj za malog i siromašnog čovjeka, empatija za čovjeka u nevolji, kojemu je profesor Hohnjec na razne načine, nenametljivo, bio spreman uvijek iznova priskočiti u pomoć. U nastupu iskren i izravan, skroman i samozatajan, u istupima je očitovao jasne stavove bilo prema studentima bilo prema kolegama i kolegicama profesorima.

Zbog svega toga doista velik broj kolegica i kolega bibličara, ali i teologa s raznih drugih teoloških učilišta, pa čak i iz nekoliko država, odazvao se spremno te priložio svoje vrijedne biblijske i teološke uratke na različitim svjetskim jezicima u ovaj Zbornik u čast profesoru Nikoli Hohnjecu – ravno njih trideset. Ne samo da je broj sudionika broj an i šarolik nego je isto tako i spektar obrađenih tema raznovrstan i obuhvaća horizonatno zapravo cjelokupno Sveto pismo, od Knjige Postanka do Knjige Otkrivenja. Pojedini članci u zborniku prdstavljaju prave male studije, što ukazuje na ozbiljnost i trud koji su pojedini autori, obrađujući pojedine teme, posvetili profesoru Nikoli Hohnjecu.

Na temelju obrađenih tema za ovaj Zbornik načinjeni su i raspored i struktura Zbornika, koji u sebi sadrži četiri zasebne cjeline u kojima se nalaze rado vi poredani prema određenoj logici. Prva i najveća cjelina nosi naslov *Egzegeza* i obuhvaća čak dvanaest članaka koji egzegetski obrađuju biblijske tekstove kako Staroga zavjeta tako i Novoga zavjeta. Tu su obrađeni i analizirani tek-

stovi iz Knjige Postanka, Dekaloga, Si- raha, Jeremije, Hošee, iz Lukina evanđe- lja, Pavla i Otkrivenja. Druga cjelina na- slovljena je *Biblijska teologija* i sadrži teme o Božjoj riječi i njezinim oblicima u Starom zavjetu, teološko značenje pro- ročkoga poziva, dolazak Božjega kra- ljevstva kao moralnog izazova, Pavao i Izrael, Knjiga Otkrivenja i njezino zna- čenje, bolesti očiju u Bibliji (ukupno šest članaka). Treća cjelina stavljena je pod širok naslov *Ostale biblijske teme*. U njoj su sadržani prilozi s raznim temama: Pismo kao Božja riječ, aktuanosti novo- zavjetne egzegeze i teologije u časopisu *New Testament Abstracts*, židovska dijas- pora, Mojsijev lik u opisu Josipa Flavija, moć ljubavi u Pjesmi nad pjesmama kod sv. Bernarda i Dantea, blagodati samoće, zatim članci o Ivanu Banduloviću, o be- nediktinskoj Bibliji (ukupno devet čla- naka). Četvrta cjelina pod naslovom *Cr- kva i društvo* najmanja je i obrađuje: Za- jednicu Samaritanac, put jedinstva Kri- stove Crkve te temu o potrebi političke inteligencije (ukupno tri članka).

Zbornik u čast profesoru Nikoli Hohnjecu predstavlja i objektivno zna- čajno biblijsko-teološko djelo jer su u njemu brojni autori dali svoj vrijedan prinos, svatko sa svojega stajališta, kao znak sjećanja i zahvalnosti kolegi, prijatelju, profesoru. S druge pak strane, on je također i dobar znak kolegijalnosti i međusobnog uvažavanja onih koji rade na istom polju biblijske i teološke zna- nosti, ali i obrazovanja mladih, trudeći se što dublje prodrijeti u Božju riječ i

njezinu poruku i za ovo vrijeme, i za današnjega čovjeka, i za današnje društvo. Ova je knjiga doista *hommage* profesoru

i kolegi, prijatelju i suradniku za rad, za život, za darivanje, za postojanje. Jednostavno: da se sve to ne zaboravi!

Božo Lujić

Vinko MAMIĆ, *Matthew's Response to an Early Missionary Issue: Meaning and Function of the Parable of the Workers in the Vineyard (Matt 20:1-16)*, Editrice Pontificia Università Gregoriana, Roma, 2016., 344 str.

Prestižni niz doktorskih disertacija Papinskog sveučilišta Gregoriana u Rimu od ove je godine obogaćen u teološkoj sekciji pod brojem 219 disertacijom jednoga hrvatskog bibličara. Pod vodstvom mentora Massima Grillija, Vinko Mamić je izvorno na engleskom napisao te potom obranio 2011. godine na istom Sveučilištu rad pod istim naslovom: »Matejev odgovor na problem ranokršćanskih misionara: značenje i svrha prisposode o radnicima u vinogradu (Mt 20,1-16)«. Mamić na 344 stranice sustavno gradi vlastito originalno tumačenje pitanja zašto gospodar u Isusovoj prisposodi daje istu plaću onome koji je radio od ranog jutra kao i onome koji je radio tek posljednju uru dana.

Nakon Uvoda u kojem se posvjećuje dosadašnji doseg istraživanja (*Status quaestionis*), knjiga se dijeli u pet poglavlja raspoređenih u dva dijela. U prvom dijelu »Prisposoda i komunikacija« prvo poglavlje nosi naslov »Prisposoda kao način komunikacije«, a drugo poglavlje »Komunikacijski značaj Isusovih prisposoda prema sinoptcima«.

U tom se dijelu afirmira pragmatička dimenzija Isusovih evanđeoskih prisposoda za koju se pokazalo da je u dosadašnjim istraživanjima Mt 20,1-16 bila uvelike zanemarena, a koja je zapravo glavni razlog zbog kojeg se prisposode tako često nalaze u sinoptičkim evanđeljima. Upravo je istraživanje pragmatičkog karaktera spomenute prisposode dovelo autora do zaključka da se ona ne odnosi na eshatološku tematiku, kako se uobičajeno tumači, nego na konkretnu problematiku organizacije života ranokršćanskih zajednica.

Drugi dio disertacije nosi naslov »Prisposoda kao pripovijedano događanje i događanje kao ispriповijedana prisposoda«. U samom naslovu prisutna je igra riječi koja na engleskom zvuči puno elegantnije i skoro da je neprevediva na hrvatski: »Parable as a Story and Story as a Parable«. Iza te zaigranosti riječima i pojmovima u naslovu nalazi se ozbiljan, sustavan i temeljit rad. U tom dijelu disertacije podrobno se istražuju mogući utjecaji te prisposode na njezine naslovnike. Tu nije u uporabi samo